

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2013 m. gegužės 10 d. *

Lietuviai ir latviai – kovų bendražygiai

Partizaninis karas turėjo savo specifinių bruožų. Vienas iš jų – bendra lietuvių ir latvių partizanų kova prieš sovietinius okupantus. Nemažai Zarašų ir Rokiškio krašto Laisvės kovočių turėjo ryšį ir kovojo abiejų šalių pasienio zonoje. Prieš keletą metų vykdymams ekspedicijas Lietuvos ir Latvijos teritorijoje sutikome gyvūnus.

(keliamas į 4 psl.)

partizanų, ryšininkų ir rėmėjų, kurie suteikė įdomios ir neįkainojamos medžiagos. Latvijos pasienio miestelyje Subatėje 2005 metais Gunaro Bluzmos, Andriaus Dručkaus ir Algio Kazulėno iniciatyva buvo pastatytas baltas kryžius su plokštė, skirta įamžinti lietuvių ir latvių partizanų kovas.

Subatėje pagerbtini Lietuvos ir Latvijos Laisvės kovotojai

Karininkai susipažino su partizano Juozo Lukšos-Daumanto veikla

Balandžio 30 dieną Sausumos pajėgų štabo karininkai ir Sausumos pajėgų vienetų vadai lankėsi Prienų rajone Veiveriuose ir Kauno rajono Pabartupio kaime, kur analizavo partizano Juozo Lukšos-Daumanto kovą dėl Lietuvos laisvės, jo išdavimo ir žūties 1951 metų rugsėjo 4 dieną aplinkybes.

Renginys prasidėjo Veiverių krašto istorinės atminties muziejaus Juozo Lukšos-Daumanto ekspozicijoje, kur renginio svečiai apžiūrėjo partizano relikвијas, susipažino su jo biog-

svečiams pristatė filmuotą medžiagą „Atsiminimai apie Juozą Lukšą 1950–1951 metais“.

Susipažinę su partizano Juozo Lukšos-Daumanto ir jo bendražygijų veikla Lietuvoje ir užsienyje renginio svečiai aplankė Veiverių miestelio parkaštyje esantį „Skausmo“ kalnelį, kuriami ilsisi 1944–1953 metais Veiverių apylinkėse žuvę Tauro apygardos partizanai, bei prie partizanų kapų padėję gėlių pagerbė juos tylos minute. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Prienų filialo pirminkė Dalyté Raslavicienė kariniams papasakojo apie jos iniciatyva dar okupuotos Lietuvos laikotarpiu organizuotą Veiverių apylinkėse žuvusių partizanų palaiküpaieškai ir jų garbingą perlaidojimą šioje vietoje.

Po pietų renginio

Veiverių krašto istorinės atminties muziejaus Juozo Lukšos-Daumanto ekspozicijoje kariai susitiko su Antanu Lukša

Renginio dalyviai partizano Juozo Lukšos-Daumanto žūties vietoje

LPKTS Prienų filialo pirminkė Dalyté Raslavicienė kariams papasakojo Veiverių „Skausmo“ kalnelio įkūrimo istoriją

rafija. Čia Sausumos pajėgų Juozo Lukšos mokymo centro (toliau – Mokymo centras) kariai susirinkusius susipažindino su NKVD kariuomenės veikla Lietuvoje bei Juozo Lukšos-Daumanto likvidavimo operacija. Žurnalistas, publicistas ir kinematografininkas Jonas Ohmanas renginio

svečiai vyko į partizano Juozo Lukšos-Daumanto žūties vietą Pabartupio kaime, kur Mokymo centro kariai kartu su karo istorijos klubo „Grenadierius“ atstovais svečiams pristatė legendinio partizano žūties aplinkybių inscenizaciją. Baigę stebėti mūšio atkartojinimą renginio svečiai Juozo Lukšos žūties vietoje prie esančio paminklo padėjo gėlių, o Mokymo centro kariai saliutoavo pagerbdami Laisvės kovotojo atminimą.

Renginio pabaigoje svečiai turėjo galimybę išgirsti Juozo Lukšos-Daumanto brolio – dimisijos kapitono Antano Lukšos, prisiminimus.

(keliamas į 4 psl.)

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS JAUNESNIOSIOS KARTOS X SĄSKRYDIS IR PARTIZANŲ PAGERBIMO, KARIUOMENĖS IR VISUOMENĖS VIENYBĖS ŠVENTĖ ALYTUJE

Skirta Dainavos apygardos partizanų pagerbimui, Tauro apygardos partizano Arūno – ilgamečio LPKTS vadovo, dimisijos kapitono Antano Lukšos 90-ajam jubiliejui, 1948 metų trėmimui, S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio per Atlantą 80-osioms metinėms, disidente Romo Kalantos 60-osioms gimimo metinėms atminti

2013 metų gegužės 11 diena

10.00–11.00 val. – Dalyvių registracija (prie Alytaus Šv. Mergelės Marijos Krikščionių Pagalbos bažnyčios)

11.00–11.45 val. – Šv. Mišios Alytaus Šv. Mergelės Marijos Krikščionių Pagalbos bažnyčioje

12.00–12.30 val. – Iškilminga eisenė į sąskrydžio vietą prie VšĮ Alytaus sporto ir rekreacijos centro

12.30–13.00 val. – Sąskrydžio atidarymas

13.00–14.00 val. – Alytaus igulos karių programa

14.00–15.30 val. – Veikla sąskrydžio erdvėje:

- Koncertų erdvėje – Alytaus miesto ir svečių meno kolektivų pasirodymai.
- Sporto erdvėje – 3X3 krepšinio varžybos.
- Žaidimų erdvėje – karinės pratybos, liaudies žaidimai, sportinės rungtys ir kt.
- Ekspozicijų erdvėje – ekspozicijos, fotografijos parodos ir kt.
- Debutų erdvėje – konferencija „Laisvė ir atsakomybė“, jaunimo debatai ir kt.
- Kūrybinėje erdvėje – spektaklis, meninės instalacijos, kūrybinės dirbtuvės

15.30–16.00 val. – Apdovanojimai

16.00–16.45 val. – Grupės „Ugniaivijas“ koncertas

16.45–17.00 val. – Sąskrydžio uždarymas

Rėmėjai:

Radviliškio apskrities labdaros ir paramos fondas

Europos Parlamento narių Radviliškio apskrities fondas

UAB „MAŽOJI HERMINA“

LRT

TS-LKD PKTF ir LPKTS valdybų posėdžiuose

Gegužės 4 dieną Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos buveinėje į posėdžius rinkosi TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos valdybos bei LPKTS valdybos nariai.

Pirmasis įvyko TS-LKD PKTF valdybos posėdis, kuriam pirmininkavo frakcijos tarybos pirmininkas, Seimo narys dr. Arvydas Anušauskas.

Posėdyje pasiūlytos A. Anušausko ir B. Kažemėkaitės kandidatūros į TS-LKD PKTF tarybos pirmininko postą.

Svarstyto PKTF apskričių koordinatorių ir TS-LKD koordinacinės tarybos narių kandidatūros.

Pasiūlyti kandidatai į PKTF valdybą. Frakcijos valdybos narių kandidatūras gali siūlyti ir TS-LKD PKTF skyriai iki gegužės 31 dienos.

PKTF valdybos narys Vilhelm Haase pasiūlė taisytį TS-LKD įstatą.

A. Anušauskas informavo, kad rengiamasi išleisti leidinį „Atminties ženklai“.

Artimiausią TS-LKD PKTF valdybos posėdį nuspresta surengti birželio 8 dieną 10 valandą, o frakcijos tarybos posėdį – tą pačią dieną 11 valandą.

* * *

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos valdybos posėdyje tylos minute buvo pagerbtas ilgametės LPKTS valdybos ir tarybos narės dr. Vandas Briedienės atminimas.

Valdybos darbą aptarė valdybos pirmininkas Edvardas Strončikas. Jis informavo, kad valdybos nariai dalyvavo kai kurių filialų ataskaitiniuose susirinkimuose ir paragino kitų filialų vadovus į susirinkimus kviečius LPKTS vadovybės atstovus.

E. Strončikas pasakojo, kad buvo susitikęs su Kauno miesto meru A. Kupčinsku dėl Rezistencijos ir tremties muziejaus dujofikavimo, tarasai su knygynu tingo „Pegasas“ atstovais dėl knygos „Tremties vaikai“ platinimo. Valdybos pirmininkas taip pat sakė aktyviai ieškės LPKTS rėmėjų.

Dėl LGRTC įstatymo pakeitimo ir papildymo

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos valdybos rezoliucija

tikrinti istorinės atminties sklaidą.

Tačiau valdyba pažymi, kad įstatymo svarstymas yra nepateisinamai užtęstas ir dėl to daug vertingų eksponatų negrūtamai praežiūro. Dėl įstatymo 5 straipsnio 24 punkto neaiškios formuliuotės jo įgyvendinimas gali būti nepilnas. Todėl siūlome 5 straipsnio 24 punkto tekste tarp žodžių „metodinė pagalba“ įterpti žodžius „finansinė ir materialinė“.

Raginame Seimą šioje pavasario sesijoje priimti šį įstatymą ir jau pradedamame formuoti 2014 metų biudžeto projekte numatyti koordinuojančių centrų steigimui reikalingas lėšas.

Organizacinis klausimus aptarė LPKTS pirmininkas dr. Povilas Jakucionis. Jis teigė, kad turime svarstyti LPKTS ir LPKTB susijungimo klausimą, ir siūlė bendravimą pradėti nuo filialų, nes kai kurie LPKTS filialai ir LPKTB skyriai jau dirba kartu. LPKTS pirmininkas pasiūlė LPKTB suvažiavime priimtas rezoliucijas išspausdinti „Tremtinyje“ (spausdinsime kitame numeryje).

I Berlyne vyksiantį Inter-Asso kongresą deleguoti Petras Musteikis ir Juozas Savickas.

Posėdyje aptartas priešmėnesį įvykęs LPKTS XX suvažiavimas. Nors apgailestauta, kad Jame nedalyvavo net 11 filialų, tačiau atsiliaupimai apie suvažiavimą geri, rezoliucijos plačiai nuskambėjo žiniasklaidoje.

Aptarti Finansų komiteto siūlymai.

LPKTS atsakingoji sekretorė Ona Tamošaitienė informavo, kad gautas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos finansavimas kultūrinei ir šviečiamajai veiklai, pasirašyta sutartis. Lietuvos Respublikos Vyriausybė finansavimą taip pat skyrė, sutartis bus pasirašyta artimiausiu laiku.

Kauno apskrities koordinatorius Juozas Savickas informavo apie LPKTS Kauno apskrities filialą – Kauno, Domeikavos, Garliavos, Jonavos, Kaišiadorių, Kėdainių, Prienų, Raseinių, Vilkijos – būklę ir veiklą.

LPKTS Alytaus filialo pirmininkė Stasė Tamašauskienė pakvietė į gegužės 11 dieną Alytuje įvyksiantį Jauunesniosios kartos saskrydį. Telšių apskrities koordinatorius Feliksas Šukšteris – į gegužės 18 dieną rengiamą žygi Žemaičių apygardos Alkos rinktinės partizanų takais.

Buvo priimta rezoliucija „Dėl LGRTC įstatymo pakeitimo ir papildymo“ (spausdiname atskirai).

Kita LPKTS valdybos posėdį nuspresta surengti birželio 8 dieną 9.30 valandą.

„Tremtinio“ inf.

Lietuvos laisvės kovos įamžintojų sajūdis

Lietuvoje dažnai garsiai pamastoma, kad mokslo žmonės, istorikai per mažai dėmesio skiria mūsų naujausių laikų istorijos įvykiams. Lietuvos ginkluotam pasipriešinimui, okupacinesvaldžios represijoms, trėmimams. Kažkasyra pasakės, kad istorikai pradeda darbą, kai tam tikras visuomenės gyvenimo tarpsnis „padeamas ant lentynos“, išeina į nebūtų tiesioginiai liudininkai. Bet toks požūris yra kliaudingas ir žeidžia. Atrodo, kad patys istorikai po truputį pradeda tai suvokti. Apie tai byloja ir prieš trejetą metų sukurtas neformalus visuomenininkų judėjimas, pavadintas Lietu-

ij jyra visiškai pilietinis. Ji neturi šeimoje, kaip pati sako, nei politinių kalinių ar tremtinių, nei stribų.

Dar bakalauro studijoje susidomėjo šia tema iš mokslinio intereso. Trečiame kurse pasirinko kursinio darbo temą apie kunigų ir partizanų santykį. Vėliau, ištojus į magistratūrą studijuoti paveldosaugą, jau aiškiai žinojo, kad savo studijas kreips į partizaninio karo tyrimus. Tokį pasirinkimą paskatino 2010 metais Daugėliškio miške (Raseinių rajone, kur žuvo vienas iš 1949 metų signatarų L.Grigonis) pirmą kartą oficialiai vykdytį partizanų bunkerio archeologinai tyrimai. Šie tyrimai vyko baignantis jos bakalauro studijoms, tad ištojusi į magistratūrą, jau pirmają savaitę ji žinojo savo magistrinio darbo temą, su kuria nuėjo pas būsimą vadovą dr. Bernardą Gailių. Su juo keletą metų nuosekliai dirbo.

„Esame Lietuvos laisvės kovos įamžintojų sajūdžio nariai. 2012 metai, Balandiškis G. Petrausko nuotr.

Balandiškio ekspedicijos dalyviai, Lietuvos laisvės kovos įamžintojų sajūdžio nariai. 2012 metai, Balandiškis G. Petrausko nuotr.

vos laisvės kovos įamžintojų sajūdžiu, kuris vienija ne tik istorikus, mokslo žmones, bet ir menininkus, žygeivius, studentus bei kitus neabejingus mūsų šalies istorijai piliecius iš visos Lietuvos.

Su šiuo sajūdžiu teko susidurti gvidenant 1949 metų Lietuvos partizanų vadų suvažiavimo aplinkybes, diskutuojant dėl partizanų ryšininkų Sajū (Radviliškio rajono Balandiškio kaimas) vaidmens minėtame suvažiavime. Iš tiesų nustebino „visuomenininkais“ vadinančiu jaunu mokslo žmonių atkaklus reikalavimas Lietuvos institucijoms nežiūrėti biurokratiškai į ši atvejį ir noras Laisvės kovos istrių šių dienų Lietuvos matyti „gyvą“.

„Tremtinio“ kalbinta viena šio sajūdžio steigėjų, istorijos mokslo doktorantė Aistė Čepulytė tvirtino esą sajūdis nori, kad būtų geras ryšys tarp mokslininkų ir buvusių politinių kalinių: „Taip, esame mokslininkai, bet esame lygiai ta pati pilietinė visuomenė, norime būti arti jų, klausytis jų ir juos išgirsti. Tai parodome savo ekspedicijomis, vykdami pas juos, kalbėdamiesi su jais. Vien dėl ryšininkų Sajū buvo kalbinta aštuoniolika žmonių. Mums svarbus tų žmonių – liudininkų, politinių kalinių, ryšininkų – pasakojimai. Niekada nenubrauksiame, nepasakysime, kad tai girdėta, žinoma. Mums svarbus ryšys su jais, bendravimas. Mes gerbiaime tuos žmones“.

Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto doktorantė Aistė Čepulytė, tyrinėjanti pokario kovas, partizanų karą, rašo disertaciją tema „Partizaninio karo įpaveldinimas nepriklasomoje Lietuvos“.

Ji tvirtino, kad jos, kaip daugumos sajūdžio vienijamų žmonių, atėjimas

nesame niekur oficialiai registruoti, nesame jokia nevyriausybine organizacija, tiesiog visuomenininkai“, – mintimis dalijosi A.Cepulytė.

Ji pasakojo, kad idėja susiburti į dar vieną naują sajūdį kilo 2010-aisiais, kai su Vyktinu Vaitkevičiumi, Vilniaus universiteto istorijos docentu, pradėjo važinėti pas istorinių įvykių liudininką R.Kaunietį, kuris tais metais jiems perdavė savo kasetes, garso įrašus – archyvą: „Ir kai nuvykome perimti tą įspūdingą archyvą, tada ir pradėjome telktis aplink tą žmogų ir jo surinktą medžiagą, kurią perdevėme saugoti į Tautosakos institutą. Žinoma, kad tarp gausybės asmeninė iniciatyva surinktos medžiagos yra neatitikimų, bet čia jau mūsų, kaip istorikų, reikalas tikrinti, tikslinti, koreguoti ir taisyt, kai jyra naujodama istoriniams tyrimams“.

Taip prasidėjo šis sajūdis, kurio branduolių sudaro apie 20 žmonių. Sajūdis, į kurį kasmėt įsilieja naujos pajėgos: „Didžioji dalis mūsų sajūdžio žmonių neatėjo su asmenine patirtimi. Jie tiesiogiai, per šeimą, nesusiję su sovietinėmis represijomis. Tai visiškai pilietinė iniciatyva. Tai žmonės, kurie žino, kad turi, privalo tai daryti, kuriems nekyla klausimas „kodėl“.

Be Aistės Čepulytės ir VU mokslininko Vyktinio Vaitkevičiaus, į sajūdžio įsiliejo Laimonas Abarius – istorikas iš Visagino, Panevėžio žygeiviai, kurie yra labai daug padarę, suradę ir įamžinę svarbias Laisvės kovų vietas, menininkai, tokie, kaip roko grupės „Skyle“ nariai, žinomi albumo „Broliai“ autoriai Rokas Radzevičius ir Gediminas Žilys.

(keliamas į 6 psl.)

Įvykiai, komentarai

Ar pavyks „Gazprom“ atgauti pozicijas?

Joks ekstrasensas nesiryžtų spėlioti, ką iš tikrujų galvoja premjeras Algirdas Butkevičius, kalbėdamas apie Lietuvos energetinės neprikalaušomybės reikalus. Kodėl ne politologai, paklausite? Ogi todėl, kad pastarieji suprato, jog nerimta bandyti perprasti politiką, kasdien pasakantį ką nors tokio, kas paneigia prieš tai jo paties pasakyti žodžius. Tad belieka atiduoti šią sferą ekstrasensams – vistiek nieko rimto galiavisių neišeis.

Prieš savaitę Vilniuje prasidėjo „Gazprom“ ir Lietuvos derybos dėl gamtinių duju kainų. Premjeras A. Butkevičius apsidžiaugė, kad rusų duju monopolininkas nekelia klausimo dėl duju ūkio per tvarkos Lietuvoje. Jis „drąsiai pasakė“, kad rusai nekėlė klausimo dėl Trečiojo ES energetikos paketo įgyvendinimo, nieko neklausė dėl suskystintų duju terminalo statybos, kuris bus baigtas 2014 metais. Energetikos ministras Jaroslavas Neverovičius paaškino, kad pagrindinis Lietuvos siekis – susitarti dėl konkurencingų gamtinių duju kainų. Taip pat paaškėjo, kad mūsų derybininkai su „Gazprom“ konsultantais ne-nagrinės teisinį ginčą tarp Lietuvos ir „Gazprom“ klausimo, nes šis reikalas perduotas Užsienio reikalų ministerijai, nebus derybų ir dėl ilga-laikių duju pirkimo sutarčių, kurių Lietuva neketina pasirašyti po to, kai 2015 metais jos pasibaigs.

Ne kartą teko girdėti veršlenant, kad „kā mes be Rusijos darysime?“ Tokias užuominas galėjome ižvelgti B. Vėsaitės propagandoje, taip kalbėti mégsta ir vienas iš socialdemokratų šulū B. Braudaskas. Tamsiam kaimo žmogeliui gal ir daro poveikį tokios kalbos, bet kai žinai, kad pasistačiusi suskystintų duju terminalą Klaipėdoje Lietuva galės dujas atsigabenti, pavyzdžiu, iš Norvegijos (paskutinėmis žiniomis, tiekti dujas Lietuvai norą pareiškė net keliolika kompanijų), ne norom pagalvoji – kurion pušen suka štie Seimo nariai? Bet nekyla abejonių, kad nuopelnus, Lietuvių įtvirtinant energetinį savarankiškumą, jie sugebės pasisavinti.

Vykdydama ES trečiojo energetikos paketo reikalavimus Lietuva iki 2014 metų pabaigos atskirs „Lietuvos duju“ tiekimo, pardavimo ir skirstymo veiklas bei jų nuosavybę. Taip bus išardytą

„Gazprom“ monopolija. Beje, tegu nenuovokus skaitytojas negalvoja, kad „Lietuvos dujos“ yra Lietuvos nuosavybė – kai 2004 metais jas už grašius rusams pardavė A. Brazauskas, jos tapo faktine „Gazprom“ nuosavybe. Štai iš kur tos kosminės duju kainos!

Nori to ar nenori, bet A. Butkevičius netiesiogiai pripažista, kad siekiant energetinės mūsų valstybės neprikalaušomybės A. Kubiliaus vyriausybė padarė daug daugiau, nei galėjome išsivaizduoti. A. Kubiliaus vyriausybei teko nuveikti daug darbų, kad Stokholmo tarptautinis arbitražas primintų „Gazprom“ monopolinę uodegą, tad A. Butkevičiui nėra ko girtis, kad arbitražo klausimas derybose nebus svarstomas – per toli nueita. Bet tai nereiškia, kad „Gazprom“ susitaikė su praradimais. Kodėl jam nepabandžius „jkalbėti“ A. Butkevičių atsiimti „ieškinį“? Štai kodėl kyla klausimas, kaip reikėtų suprasti šių metų balandžio 15 dieną naujenų portale „Delfi“ pasirodžiusią informaciją: „Kaip rašo „Minprom“, „Gazprom“ atstovas praėjusi penktadienį atsisakė komentuoti pasirodžiusią informaciją apie Lietuvos pasiūlytą nuolaidą, tačiau priminė, kad šiuo metu vyksta konsultacijos su Lietuvos valdžia dėl ESTrečiojo energetikos paketo tarykymo“. Ir žinok, žmogau, derasi mūsų derybininkai su rusų konsultantais šiuo klausimu, ar ne?

Įdomus ir kainos klausimas: rusų ekonomikos expertai teigia, kad „Gazprom“ naudoja paprastą metodą – dirbtinai pakelia kainą ir tada pasiūlo nuolaidą. Po tokio manevrų jau ir 20 procentų nuolaidą gavusi Lietuva vis tiek už dujas mokėtų brangiau nei kitos valstybės, pa-vyzdžiui, Suomija.

Lietuvos, išsikovojujios galutinę neprikalaušomybę – juk energetinis savarankišumas ir yra pati tikriausia neprikalaušomybė, – pavyzdys Rusijai labai neparankus, nes jis gali paskatinti kitas valstybes. Ekspertai pastebėjo, kad ir Estija émési veiksmų atskirti „Esti Gaas“, kurios pagrindinis akcininkas yra „Gazprom“. Būtų naivu tikėtis, kad Rusija su tuo susitakis. Todėl nepatikimas tas mūsų premjero džiaugsmas, o nepatikimas.

Gintaras MARKEVIČIUS

Vietoj grasinimų – alternatyva

Kol pasaulyje visų dėmesys nukreiptas į Bostoną ar karštus Izraelio pasienio įvykius, Šiaurės Korėja gali atsikvėpti – jos gąsdinimai kol kas mažai kam įdomūs. Tačiau Pietų Korėja ir jos sąjungininkė JAV nepraranda budrumo – gegužės 6 dieną Geltonojoje jūroje prasidėjo bendrišių šalių jūrų pajėgų manevrai. Jų tikslas – pasirengti galimiems prieš povandeninių laivų bandymams įsibrauti į Pietų Korėjos teritoriją. Be abejo, Šiaurės Korėja šias pratybas pavadino „priešiškumo akci-

ja ir karine provokacija“. Tik ši kartą vietoj grasinimų atsakyti ginklu komunistinis režimas pasiūlė alternatyvą – jeigu Pietų Korėja atšauks pratybas, Šiaurės Korėja sutiks atnaujinti industrinės Kesonono zonos veiklą. Be abejo, Seulas atmetė tokią „alternatyvą“, juo labiau kad jam tos industrinės zonos veikla nėra tokia svarbi, kaip Šiaurėčiams, kuriems tai vienintelis būdas gauti valiutos.

Besitęsiant įtemptai situacijai politikos analitikai vis labiau linkę teigti, kad šitą vel-

niav Šiaurės Korėja užvirė dėl vieno tikslø – gavęs valdžią jaunasis Kim Čion Inas neturi jokio didvyrio įvaizdžio, be kurio negalima sukurti jo asmenybės kulto, o be kulto komunistinis režimas gyvuoti negali. Tad jei pavyks išvengti karo, kuris be jokios abejonės reikštų komunistinio režimo pabaigą, Šiaurės Korėjos lyderis galės didžiuotis, jog „privertē priešus skaitytis su jo šalimi“. Ar ne didvyrišumas?

Gintaras MARKEVIČIUS

Neapykantos pasauliui šaknys nesuprantamos

Didžiausias uždavinys, iškilęs JAV specialiosioms tarnyboms po to, kai buvo išaiškinti teroristinio akto Bostonė iniciatoriai, yra bandymai išsiaiškinti motyvus, kodėl jokiam tarptautiniam teroristų tinklui neprisklausantys dujaunis žmonės pasikėsino į nekaltų žmonių gyvybes šalyje, juos priglaudusioje kaip karo pabégėlius? Darbo per akis tiek islamizmo analitikams, tiek žvalgybininkams, tiek ir psichologams.

FTB, besikasančiai gilyn, kodėl Tamerlanas Carnajevas tapo teroristu, pavyko identifikuoti žmogų, pastūmėjusį jaunuolį į radikalų islamizmą. Tai kažkoks arménas, vardu Miša, kažkada pakėtės religiją. Pasak Tamerlano draugų ir artimųjų, jaunuolis net liovėsi sportuoti ir klausytis muzikos, kai Miša jam pasakė, jog tai nedera su islamu. Miša buvo dažnas svečias Carnajevų namuose Kembridže. Netgi Tamerlano motina teigė, jog Miša jiems „atvėrė akis“, „atnešė į namus tikėjimą“.

Itakos galėjo turėti ir An-

varas al Avlakis, vienas iš „Alkaidos“ lyderių (sunaikintas per operaciją 2011 metais), vedęs propagandą internete tarp anglikalbio jaunimo. Pats jis buvo gimus ir užaugęs JAV.

Idomu tai, kad rusų FST per davė amerikiečiams Tamerlano motinos Zubejdat pokalbių su sūnumi įrašus, darytus 2011 metais. Juose kalbama apie ketinimus išvažiuoti į Palestiną, neaiškiai užsimenama apie džihadą. Amerikiečiai pripažista, kad tokios žinios jiems būtų labai pravertusios tais pačiais metais, o ne dabar... Be to, FTB iš rusų 2011 metų kovą buvo gavę pranešimą, kad Carnajevai gali priklausyti teroristinei veiklai, tačiau daugiau papildomų žinių nesulaukė, todėl birželį tyrimą nutraukė. Rudenį Rusijos FST vėl kreipėsi į amerikiečius su ta pačia informacija ir vėl nepateikė jokios papildomos, daugiau aiškumo galinčios suteikti informacijos. Vienintelis dalykas – rusai primygintai siūlė Tamerlaną ir jo motiną įtraukti į galimų teroristų duomenų bazę.

Ši specialiųjų tarnybų bendravimo istorija labai panaši į pasakėti apie gervės ir garnio vedybas, tik šiuo atveju nukentėjo niekuo dėti žmonės. JAV piliečiai taip pasipiktino šiuo teroro išpuoliu, kad nesutinka, jog nukautas Tamerlanas būtų palaidotas Amerikos žemėje.

Terorizmo negalima patiesinti jokiomis išlygomis, tačiau nematyti jo priežasčių reikštų jį skatinti. Kai kalbame apie dviejų čečenų išvydytą teroro aktą JAV, neturėtume pamiršti, kad jų gimtinėje Čečenijoje klesti dar didesnisterorizmas, išvijęs Carnajevus iš tévynės. Kam teko matyti sugriautus čečenų miestus, pilnas duobes įvairaus amžiaus civilių palaikų, šalia kurių suktinė traukia rusų kareivukas, prie rusų šarvuocio viela pririštas velkamus jaunu čečenų kūnus, tas supras, kur reikia ieškoti tokiu desperatišku ir žiauraus jaunuų Carnajevų išpuolio prieš žmones šaknų.

Pagal užsienio žiniasklaidą parengė Gintaras MARKEVIČIUS

Italų politikos galiūnas – Džulijos Andreoti

Gegužės 6 dieną, būdamas 94 metų, mirė vienas žymiausių pokarinės Italijos politikų Džulijos Andreoti. Jis buvo viena ryškiausiai Vakarų Europos asmenybė, kurios politinė karjera neturėjo lygių: D. Andreoti septynis kartus vadovavo Italijos savarankiškumą, kurios pagrindinis akcininkas yra „Gazprom“. Būtų naivu tikėtis, kad Rusija su tuo susitakis. Todėl nepatikimas tas mūsų premjero džiaugimas, o nepatikimas.

tapo stambiu politiniu veikėju tarptautinėje arenaje, jam vadovaujant Italija užmezgė tvirtus ryšius su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis. D. Andreoti suvaidino nemažą vaidmenį ir Sovietų sąjungos likimui – jis aktyviai palaikė Michailo Gorbačiovo siekius pertvarkyti SSRS. Krikščionių demokratų partijos lyderiui teko vadovauti Italijai sunkiaisiais valstybės gyvavimo periodais – per finansų krizes, raudonųjų brigadų siautėjimais.

mo apogėjų (tuomet jos pagrobė ir nužudė premjerą Aladą Morą) bei mafijos karus. Tiesa, neišvengė kaltinimų ryšiai su mafija ir jis pats – tai jam sutrukėdė tapti Italijos prezidentu.

Už nuopelnus Italijai 1993 metais šalies prezidentas Frančesko Kosiga Džulijui Andreoti visam gyvenimui suteikė senatoriaus vardą.

Pagal užsienio žiniasklaidą parengė Gintaras MARKEVIČIUS

Koncertas Motinos dienai

Kiekvieną pavasarį, kartais žydi sodams, o šįmet – dar tik ruošiantis, visa Lietuva švenčia Motinos – mūsų brangiausio ir svarbiausio žmogaus – dieną. Tai Jū akimis mes pirmiausia pamatėme dangų, žolę ir gelstantį lapą, tai Jū ausimis išgirdome vyturio giesmę, širdies plakimą ir skambančią dainą...

Kai visi sugrįžtame pasivečiavę ir aplankę savo Motinas, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Kauno filialas, pagerbdamas buvusių tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių Motinas, Kauno karininkų ramovėje surengia šventinį koncertą. Kviečiami įvairūs atlikėjai, ansambliai. Šįmet

savo gražų koncertą dovanoto Kauno muzikos ansamblis „Ainiai“, vadovaujamas Daliaus Ivanausko.

Kadangi labai gražiai draugaujame su Kauno švietimo skyriumi, daugelyje mūsų renginių dalyvauja moksleiviai. Kiekvienais metais Kauno mieste vyksta bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių Pilietinės dainos konkursas „Dainuoju Lietuvi“. Jo nugalėtojai, užėmę 1-ąias, 2-ąias ir 3-ąias vietas, yra pakviečiami koncertuoti Motinos dienos koncerte.

Jau daug metų šio renginio globėja LR Seimo narė Vincentė Vaidevutė Margevičienė ši kartą negalėjo dalyvauti koncernte, nes tuo metu į Pasku-

tinę Kelionę buvo palydimas jos vyras. Minėjimas prasidėjo tylos minute pagerbiant Anapilin išėjusį Motiną ir jo atminimą.

Nuoširdžius ir prasmingus sveikinimo žodžius tarė renginio organizatorius LPKTS Kauno filialo pirmininkas Juozas Savickas ir karininkų ramovės viršininkas mjr. Donatas Mazurkevičius. Šio konkurso renginio globėjos LR Seimo narės V.V.Margevičienės paruoštas padėkas mokytojams ir mažas dovanėles dalyvaujantiems moksleiviams įteikė jos padėjėja Audronė Kaminskienė.

Audronė KAMINSKIENĖ
Nuotr. Rimanto Žuko

Kauno „Saulės“ gimnazijos merginų ansamblis, užėmės 3-ąją vietą

Koncerto klausosi (iš dešinės): mjr. Donatas Mazurkevičius, LPKTS Kauno filialo pirmininkas Juozas Savickas, narė Jūratė Antulevičienė, LLKS štabo viršininkas dim. mjr. Vytautas Balsys ir Vaclovas Sakalauskas

Karininkai susipažino su partizano Juozo Lukšos-Daumanto veikla

(atkelta iš 1 psl.)

Jis Laisvės kovų laikotarpiu vykdė Tauro apygardos partizanų štabo Ryšių skyriaus viršininko pareigas ir šiuo metu yra Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos valdybos pirmininko pavaduotojas.

Nuo praėjusių metų gruodžio tokio pobūdžio renginių Sausumos pajėgų kariams organizuojami kartą per mėnesį. Jų metu analizuojami vis kitų istorinių mūšių. Sausumos pajėgų vienetų vadai yra skatinami panašius renginius organizuoti ir savo kariams.

Mokymo centru 2011 metais suteiktas partizano Juozo Lukšos vardas. Nuo to laiko Mokymo centro kariai nagrinėja šio partizano istoriją, bendrauja su jo giminaičiais, dalyvauja pagerbimo renginiuose. Aukojimosi Tėvynei simboliu tapęs partizanas Juozas Lukša, slapyvardžiai: Vytis, Skirmantas, Kazimieras, Araminas, Kęstutis, Skrajūnas, Daumantas, yra vienas iš žymiausių Lietuvos ginkluotosios rezistencijos Laisvės kovotojų. Jis pasižymėjo karinėse operacijose prieš so-

vietų karines pajėgas, prisidėjo prie bendros partizanų vadovybės kūrimo, tačiau pirmiausia jis – pro „geležinę uždangą“ prasiveržęs Laisvės kovotojas, atnešęs iš kovojančio krašto objektyvią informaciją apie padėti ir įvykius okupuotame krašte. Ši informacija atskleidė sovietų terorą pries lietuvių tautą ir prasklaidė įvairių sovietinių agentų ar sovietams artimų jėgų Vakuvoose skleidžiamą propagandą, prasimanymus ir melą.

Kpt. Tomas ILONIS
Autorius nuotraukos

Sveikiname

Buvusią 1945 metų tremtinę, aktyvią LPKTS Mažeikių filialo narę, 1991 metų Lietuvos Seimo gynėją Stanislavą BANIENĘ sveikiname 90-ojo jubiliejaus proga.

Linkime sveikatos, artimųjų meilės ir Dievo palaimos.

LPKTS Mažeikių filialo Viešnių nariai

* * * * *

90-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname buvusią 1948 metų tremtinę Jadvygą MONIKAUS-KAITĘ-BERŽANSKIENĘ.

Linkime optimizmo, artimųjų meilės ir pagarbos bei Dievo palaimos.

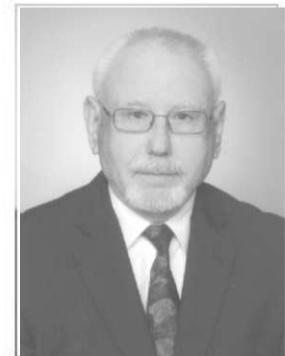
LPKTS Mažeikių filialo Viešnių nariai

Garbingo 75-ojo jubiliejinio gimtadienio proga sveikiname buvusią 1946 metų Sverdlovsko sr. Novaja Lialios r. Čeremchovo gyv. tremtinę Gražiną DAINIUTĘ-DAUKŠIENĘ.

Linkime stiprios sveikatos, ilgų gyvenimo metų, neblėstančios energijos ir ateityje dar ilgai darbuotis LPKTS Kauno filialo narių labui.

LPKTS Kauno filialas

Mielą kolegą, nuoširdų draugą, jautrios sielos žmogų, Lietuvos patriotą Romualdą POŽERĄ 70-ojo jubiliejaus proga sveikina LPKTS Alytaus filialas.

Gyvenimas – tai nesibaigiantis laukimas, jau atlikti ir dar nepredėti darbai.

Gyvenimas – tai amžinas siekimas suspėti padaryti tai, ko dar nepadarei.

Visuomet malonu linkėti: stiprybės, nuotaikos giedrių, tikrų draugų,

Kančios lašelio, kad pajustum, kaip mylėt puiku, šviežių vilčių ir šventinių džiaugsmų.

Lietuviai ir latviai – kovų bendražygiai

(atkelta iš 1 psl.)

Vėliau toks pat kryžius su plokštėje iškaltomis kovotojų pavardėmis iškilių netoli esančiose Červonkos kapinėse. Čia stovi vienas išpūdinėjiausiu paminklų, menantis 1918–1920 metų Nepriklausomybės kovų laikotarpį. Šalia paminklo palaidoti už Laisvę žuvę lietuviai savalorai.

Praėjusių savaitę Subatė vėl šurmuliavo. Lietuviai ir latviai rinkosi prisiminti ir pagerbti savo didvyrius. Renginys prasidėjo katalikiškoje bažnyčioje šv. Mišiomis, kurios buvo aukojamos abiem kalbomis. Po šv. Mišių kelių šimtų žmonių kolona su vėliavomis pajudėjo baltojo kryžiaus link iškilmingai atidengti plokštę su kovojušių ir žuvusių lietuvių ir latvių parti-

zanų pavardėmis. Šventėje kalbėjo abiejų šalių kariuomenių vadai – Arvydas Počius ir Raimondas Graubė, partizanų organizacijų vadovai. Kunigai pašventino paminklą. Minioje matėsi daug jaunimo, kuris tiesiogiai dalyvavo niekuo nepakeičiamoje istorijos pamojoje. Karinis latvių orkestras atliko Lietuvos ir Latvijos himnus. Visi atidavė pagarbą tiems vyrams ir moterims, kurie nepabūgo priešintis šimteriopai gausėnėms prieš pajégoms. Juos į priekį vedė meilė savo kraštui, gimtinei ir šeimai. Jie taip buvo išauklėti ir savo likimą priėmė aukštai iškelta galva bei tikėdami, kad ateities kartos gyvens laisvos ir nepriklasomos.

Algis KAZULĖNAS

Kaune gyvenanti buvusi pedagogė Nijolė Plungaitė-Šidlauskiene saugo tévelių atminimą, yra parašiusi atsiminimus. Tévelis Leonas Plungė (1903–1942) Radviliškio buvo policininkas, mama Teodora Taunytė (1899–1999) – mokytoja. Vienturė, Radviliškio gimnazijos ir Vilniaus pedagoginio instituto auklėtinė.

„Lietuvos ypatingajame archyve varčiau tévelio bylą, – sakė Nijolė. – Mačiau tardymo dokumentus, įvairius liudijimus, apklausos protokolus. Radau ir nuotrauką, bet tik gerai išižiūrėjus pažinau, kad tai tévelis. Iš nuotraukos žvelgės iškančios senukas, nors tada téveliu tebuvo 38 metai.“

Leonas Plungė gimė Alksnupėnų kaime, netoli Šeduvos. Jo téveliai Elžbietai ir Kazimieras – ūkininkai, augino šešis vaikus. Leonas gimė penktuoju, buvo jauniausias berniukas šeimoje, užaugo aukštasis, energingas, norėjo tapti policininku. Baigęs Šeduvos progimnaziją mokėsi Šiaulių gimnazijoje, vėliau istojo į Kauno policijos mokyklą. Nuo 1927 metų dirbo

policininku, nuvodas viršininko padėjėjų Šiauliuse, Tytuvėnuose, Radviliškyje. Buvo Lietuvos šaulių sąjungos narys, aktyvus Vilniaus grąžinimo Lietuvai akcijų dalyvis. 1939 metais, kai grąžinus Vilnių reikėjo tarnautojų, ten jis išvyko vienas, be žmonos ir dukrelės, dirbo Vilniaus miesto savivaldybės Pasų skyriuje.

Teodora Taunytė kilusi nuo Šeduvos, mokytojavo Šiauliuse, tad gyvenimo keliai šiuos jaunus žmones ir suvedė. Jiedu santuokoje su Leonu gyveno tik dešimtį metų, augino dukrelę Nijolę. Kai 1939 metais kėlėsi gyventi į Vilnių, Leono tévelis Kazimieras jau buvo miręs. Greitai jiedu suprato, kad prasidėjo Lietuvos okupacija. Leonas daugiau rūpinosi kitais: sako, parūpindavęs Lietuvos

Plungės šeima: Leonas ir Teodora su dukrele Nijole ir močiute Elžbietą. Vilnius, 1940 metų rugpjūčio 17-oji

kariškiams naujus dokumentus svetimomis pavardėmis, padėdavęs jiems nelegaliai išvykti į Vokietiją, kaupęs ginklus. Manė, kad dirbdamas Pasų skyriuje, bus okupantu užmirštasis, todėl į užsienį nepamitraukė.

1941 metų gegužės 7 dieną Leoną Plungę areštavo. Birželį sudarę suimtų policininkų, atsargos karininkų,

valstybės tarnautojų, didesnio turto savininkų ešeloną iš Naujosios Vilnios atvežė į Medvežegorsko lagerį. Sunkioje kelionėje Leonas susipažino su marijampoliečiais Jonu Martinoniu, Jurgiu Matuliu. Jie kūrė pabégimo iš lagerio planą. Ketino bėgti į Suomiją, tik laukė „baltųjų naktų“ pabaigos. Deja, tuo metu kaliniai barža buvo per-

Gegužės 9-oji. Vieniems iprasta darbo diena, kitiems – nuo sovietmečio išsiminusi Pergalės diena – Antrojo pasaulinio karo baigtis, o jau karų veteranams – didžiulė šventė.

Šventė ir man, nuo tos tolimos 1956-ųjų gegužės 9-osios. Tais metais ir sovietų valdžia Pergalės dienos nešventė, buvo darbo diena, o šventę paskelbė gal apie 1960-uosius.

Gražus buvo rytas. Saulutė šildė minią žmonių pilkais drabužiais. Stovėjome penketukais išsirikiavę prieš vieno iš Vakarų Sibiro lagerių – Kamyšlago punkto išėjimo vartus. „Razvod“ – išvedimas į darbus. Viena po kitos brigados išnyko pro prasivėrusius lagerio vartus. Darbų skirstytojas – „nariadčik“, tikrino žmonių skaičių brigadose. Vargas neišjusiam be atleidimo, panorusiam atsipūsti – tokio laukia BUR – „barak usilennovo režima“ – sustiprinto režimo barakas, kuriame vietoj maisto, ir taip netiršto, puodusas šiltu vandenės ir riekutė duonos.

Artėjo prie vartų ir mūsų brigada – apie 30 „zekų“ (nuo rusiško „zakliuchonyj“ – kalinys). Jau girdėjosi už vartų vilkšunių – dalies mūsų kolonus palydovų skalijimas. Į darbus kaliniai buvo vedami kolonomis po 200–300 ar daugiau žmonių. Automatais ginkluoti sargybiniai, matyt, jau rikiavosi už vartų abipus „vieškelio“. Mūsų brigadi-

ninkas priėjo prie darbų skirstytojo su „raportu“, kiek žmonių išvedama. Tas, pasižymėjės pieštuks medinėje lentoje skaičių, nelauktai šuktelejo mano pavardę ir liepė išeiti iš rikiuotės, pasilikti zonoje, o devintą valandą ateiti prie vartų – „vachtos“.

Sujudo ne tik mano brigada, bet ir pažištami kitose: „Algī, taigi tave – į komisiją! O kam daugiau tave paliktu zonoje?..“

Tuo metu jau senokaiskli do kalbos, kad lageriuose kažkokia aukštų pareigūnų komisija peržiūrinėja bylas. Jei „nusikaltimai“ nesunkūs – paleidžia, arba nors sumažina bausmės laiką. Kalbėjo, esą tokia komisija yra ir mūsų lagpunkite, tik jos darbo kelių tūkstančių kalinių masė nejaučia. Daugiau tikimybės, kad tos kalbos – eilinė „paraša“ – kalinių žargonu – apgaullingas gandas.

Pakliuvau į KGB rankas neturėdamas penkiolikos. Karinis tribunolas atseikėjo 25 metus. Kalėjimuose ir lageriuose išbuvau dar tik šešerių metus ir du mėnesius, tai gi „skolinges“ sovietams beveik devyniolika metų. Nejaugi paleis? Nesitikėjo, nors širdis – ir dar kaip šokinėjo!

Grįžau į tokį tuščią baraką, kad net nejauku. Cia visa da virė gyvenimas, buvo pilna žmonių, o po „razvodo“ liko tik darbui nebetinkantys tvarkdariai: šlavė, plovė grin-

dis. Laikrodžio čia niekas neturėjo, jo ir nereikėjo. Vietoj laikrodžio – geležinio bėgio gabalas pakabintas ant stulpo prie prižiūrėtojų būstines. Skambindavo prižiūrėtojas kūjeliu ryta: „Kelt!“, po kiek laiko: „Razvod!“, vakare rikiuotis patikrinimui ir labiausiai laukiamas: „Gult!“

Kiekvienas „zekas“ ir be laikrodžio puikiai jautė laiką, tad ėjau prie vartų. Ten jau keletas laukė. Susidare gal 20–25 žmonių grupelė. Atėjo leitenantas, patikrino sąrašą ir pasakė, kad esame iškvieisti į Sovietų sąjungos Aukščiausiosios Tarybos prezidiumo komisiją.

Pro dureles šalia vartų po vieną išėjome iš zonos. Ten mūsų laukė ginkluoti palydovai. Nuvedė į už puskilometrį stovintį namą. Tas pats leitenantas instruktavo, kaip elgtis: pasisveikinti, sėsti tik leidus, kalbėti atsi storus ir panašiai.

I kitą kambarį kvietė po vieną. Tas atgal jau nebegrižo, jি išleido pro kitas duris. Nežinojome, ar jam pasisekė, ar parves į zoną kartu su kita. Po vieną juk nevedžios...

Pagaliau pakvietė mane. Įėjau. Dievulėliau, ilgiausias „T“ formos stalas apsėstas „auksinių antpečių“. Tik garbingiausioje vietoje sėdi keletas civilių. Kaip buvau pamokytas, taip ir pasakiau: „Zdrastvuite“. Prie durų – staliukas ir taburetė. Ten ma-

plukdyti į Rusijos gilumą gal ir dėl to, kad apie kalinių ruošiamą pabégimą sužinojo apsauga. Jauni vyrai tapo klipatomis, nes jie buvo pritaikytas žiaurus režimas, kasdien mirdavo dešimtys kalinių. Tačiau pabégimo noras vis dar liko vyru mintyse. Vis tik spalio 23 dieną pabégimo planuotojai buvo suimti. Tardyti juos iš Lietuvos atvyko žinomi NKVD sadistai: N. Dušanskis, Borisevičius, Minkevičius. Nachmanas Dušanskis (1919–2008), tuo metu dar NKVD leitenantas, Sibiro lagerių kalinių tardytojas, vėliau „sužibėjo“ sunaikinant Lietuvos partizanų vadus: J. Vitkauską, J. Lukšą, J. Kraujelį, sulaikant A. Ramanauską. 1942 metais jo tardymo būdas buvo sadistiškas, nes apklausų metu buvo nužudyta 12 tardomųjų. Nuo 1989 metų gyveno Izraelyje, ten ir mirė. Dėl nusikalstamos veiklos Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra 1996 metais jam iškėlė baudžiamą bylą, bet Izraelis atsisakė buvusį saugumietį išduoti.

(keliamai į 6 psl.)

Pergalės diena

šiau jų namiškių adresus. Parašysiu, o artimesnius ir aplankytį žadėjau. Jaudino artėjantys didžiuliai gyvenimo pokyčiai, juk kalėjime nuo penkiolikos, o buvau 21 metų.

Pašaukė į raštinę. Gavau „spravką“, geležinkelio bilietą į Vilnius ir 23 rublius kelionei. Ryt išvažiuoju. Ryt – 1956-ųjų gegužės 12-oji.

Ryte nuėjau prie lagerio vartų į „razvodą“ atsisveikinti su pasiliekančiais... Ne dešimtys – gal šimtai rankos paspaudimų. Prašiau – nespauskite, bet kas tau klausys. Ranka sutino, porą dienų skaudėjo...

Barake prisibintavau prie kojos užrašų knygutę su draugų adresais, kalinių poezijos posmais, užrašais, kad perkrata neatimtų. Pasiėmiau fainerinį lagaminą, atsiėtą dar iš Mordovijos lagerių, ir ējau prie vartų. Iškvietė pavardėmis, susodino į drebantį autobusuką ir nuvežė į Omsko geležinkelio stotį. Nuvedė prie vagono, įsodino ir netrukus traukinys pajudėjo į Vakarus. Tėvynės link.

Svajodavau: jei kada sulauksiu laisvės dienos – visą gyvenimą ją švesiu. Jau minėjau, kad sovietų valdžia gegužės 9-ąją padarė šventę – Pergalės dieną. Su humoru sakydavau, kad net sovietai pagerbė mano pirmąjį laisvės dieną, suteikė galimybę švesti likimo dovanotą Pergalės dieną.

Algirdas BLAŽYS

Dėkojame talkininkams

Saulėtą gegužės 3-iosios penktadienį, prieš Motinos dieną, kaip ir kiekvienais metais, LPKTS Šiaulių filialo tremtiniai rinkosi tvarkytį Ginkūnų kapinių tremtinių

sektoriumi. Filialo valdybos vardu nuoširdžiai dėkoju talkininkams, taip pat TSLKD Šiaulių skyriaus pirminkui Tomui Petreikiui už nuolatinį dėmesį buvusiems

tremtiniams.
Telaimina Aukščiausiasis mūsų darbus.

Valerija JOKUBAUSKIENĖ
Edvardo Manovo nuotr.

Lietuvos laisvės kovos įamžintojų sajūdis

(atkelta iš 2 psl.)

Taip pat šiaulietis Mindaugas Lukošaitis, pieštuks nupiešęs 100 partizaninio karo vaizdų, kuriuos nupirko Danijos muziejus. Archeologas, doktorantas Gediminas Petrauskas, savo vardu sajūdžiui išimantis leidimus archeologiniams tyrinėjimams, panevėžiečiai žygeviai Algim-

mantas Staliulionis ir Bronius Mažylis. Iš Klaipėdos universiteto prisijungė mokslininkai Dainius Elertas ir doc. Vacys Vaivada. Pernai prisdėjo Kauno „Ažuolo“ žygeiviu, kurie turi savo žymeklį ir žymi reikšmingas vietas, kluobu atstovas Juozas Dapkevičius. Iš sajūdžio „sąskaitą“ reikia įrašyti ir VU Istorijos fa-

kulteto prodekaną Salvijų Kulevičių.

Prie šio humanitarinio sąjūdžio kasmet susiburia vis papildoma grupelė žmonių. Po archeologinių kasinėjimų Balandiškyje prisiėdojo apie dešimt neabejingu liečiavimų tautos kovai už valstybingumą.

Ingrida VĖGELYTĖ

Nužudytas Usolės lageryje

(atkelta iš 5 psl.)

Leonas Plungė buvo nu-teistas mirti ir sušaudytas Usollage 1942 metų birželio 11 dieną. Teodora Plungienė ilgus metus mokytojavo Radviliškyje ir apie savo vyro likimą iki pat mirties nesužinojo. Šiandien Nijolė Plungaitė-Šidlauskiene sako, kad ji su mama 1941 metų birželį liko neištremtos tik dėl to, kad dar nespėjo išvykti iš Radviliškio ir apsigyventi Vilniuje. Kai Lietuvoje vyko 1941 metų trėmimai, ji su mama ne vieną naktelę guldavo apsirengusios, susikrovusios daiktelius. Per naktis budėdavo prie durų, ar neišgarsis atburzgiančio kareivių ir stri-bų sunkvežimio.

Teodora Plungienė išgyveno 100 metų. Nijolei buvo prikliuota „liaudies prieš“ dukters etiketė. 1998 metais Leonas Plungė buvo pripažintas Laisvės kovų dalyviu, už pogrindinį darbą, kaip Usollago kalinių sukilmimo organizatorius, 2003 metais Lietuvos Respublikos Prezidento V. Adamkaus apdovanotas Vyčio Kryžiaus ordino Riterio kryžiumi. Valstybinį apdovanojimą atsiemė viena iš šios

giminės gyva likusi Nijolė Plungaitė-Šidlauskiene. Šeudvos „Trijų kryžių“ postamente įrašyta ir Leono Plungės pavardė. Deja, Leono palaiakai ilsisi nežinomoje Sibiro vietoje, prie Solikamsko.

Leono jaunesnijo sesė agronomė Elžbieta Mickienė – prieškario visuomenės veikėja, kaimo moterų švietėja, Lietuvos ūkininkų draugijos aktyvistė. Jos gyvenimas susiklostė kiek kitaip: 1944 metais nuo sovietinio režimo ji pabėgo į Lenkiją, jai nebuvomelemta grįžti į Tėvynę. 1960 metais mirė. Kiti Plungių vakių išsiskirstė po Lietuvą.

Nijolė Plungaitė-Šidlauskiene apgailestauja, kad taip susiklostė darbščios ir doros šeimos likimas. Alksnupėnų kaime šiandien vis dar stovi senoji Plungių troba, prie jos išliko ir senas kryžius, gyvenimą bebaigianti klėtelė. Kai

į tėvelio gimtinę nuvažiuoja, mato ir prisimena skaudžią šeimos istoriją. Ir didžiuoja-si, kad šioje vietoje užaugo jos tėvelis – Lietuvos patriotas, paaukojęs savo gyvenimą dėl tėvų žemės.

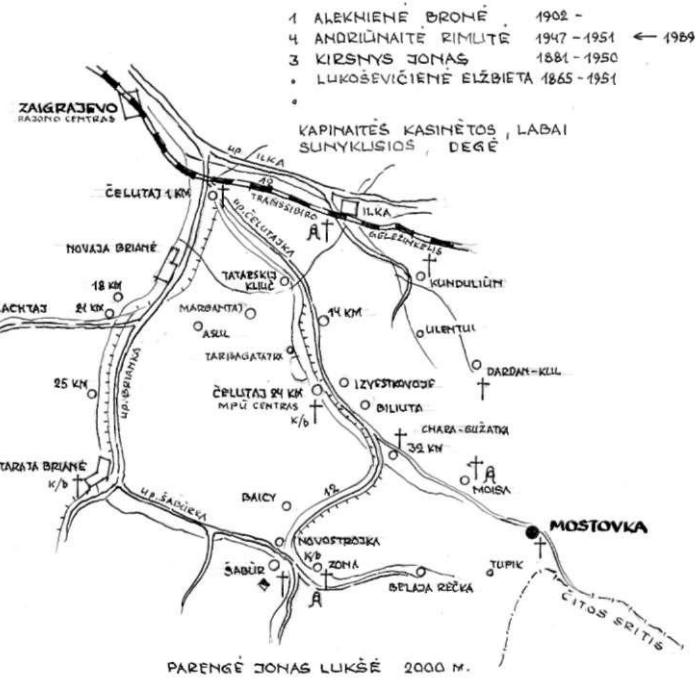
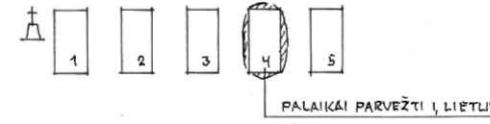
Stanislovas ABROMAVIČIUS

Zaigrajevo rajono Mostovkos kapinės

1 – Aleknienė Bronė 1902–...,
4 – Andriūnaitė Rimutė 1947–1951,
3 – Kirsny Jonas 1881–1950,
Lukoševičienė Elžbieta 1865–1951.

Parengė Jonas LUKŠĖ

17 ZAIGRAJEVO r. MOSTOVKOS KAPINĖS

Skelbimai

Gegužės 11 d. (šeštadienį) 15 val. Klaipėdos universiteto Jūrų technikos fakulteto aktų salėje (Bijūnų g. 17) pakartotiniai skelbiamas **Klaipėdos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos ataskaitinis rinkiminis susirinkimas konferencija**. Turėkite nario pažymėjimą. Galėsite sumokėti nario mokesčių, užsisakyti „Tremtinį“.

Gegužės 11 d. (šeštadienį) 11 val. Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejuje (L.Ivinskio g 4) įvyks Lietuvos laisvės armijos karių ir rėmėjų sąjungos metinė konferencija. Registracija nuo **10 val.**

Kviečiame dalyvauti.

Gegužės 11 d. (šeštadienį) kviečiame į Permės sr. Kudymkaro r. Velvos-Bazés, Galiašoro ir Šarvolio gyvenviečių tremtinių, politinių kalinių, jų vaikų ir vaikaičių susitikimą, kuris vyks Vilniaus rajone, Zujūnuose, pas Zitą ir Julijų Simonavičius. Teirautis tel. **8 614 68 062** arba **8 672 60 258** (Eugenijus).

Gegužės 12 d. (sekmadienį) 13.30 val. LPKTS Telšių filialo taryba nuoširdžiai kviečia į kredito unijos „Germanto lobis“ salėje (Sedos g. 6) įvyksiantį Motinos ir Tėvo dienos minėjimą „Iš Jūsų šaknų stiprybės semiuos...“

Gegužės 18 d. (šeštadienį) Kalniškės mūšio vietoje įvyks **Kalniškės mūšio 68-ųjų metinių minėjimas**.

Programa:

11 val. bėgimo, važiavimo dviračiais ir žygio į Kalniškės mūšio vietą startas Lazdijų Neprisklausomybės aikštėje. Registracija Neprisklausomybės a. nuo **10 val.**

12 val. šv. Mišios Simno Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų bažnyčioje.

13 val. kareiviškos stovyklos dalyvių registracija, supažindinimas su veiklos programa.

14 val. iškilmingas minėjimas Kalniškės mūšio vietoje ir patriotinių partizaninių dainų šventė „Te skamba žygio dainos milžinkapių šaly“. Bėgimo, važiavimo dviračiais ir žygio dalyvių bei fotografijų ir eileraščių konkursas „Vertybės, kurios įkvėpia gyventi“ laimėtojų apdovanojimai.

17 val. stovyklos veiklų pradžia su Lietuvos kariuomenės savanorių pajėgų Dainavos pirmosios rinktinės kariais „Mokaus ginti tėvynę“.

Informacija: www.lazdijukulturoscentras.lt, tel. (8 318)

51 762, 8 618 71 414.

Gegužės 17 d. (penktadienį) Varėnos r., Perlojoje, bus perlaidojami keturių partizanų palaikai.

10 val. palaikai bus pašarvoti Perlojos bažnyčioje.

12 val. už žuvusiuosius bus aukojamos šv. Mišios. Po jų – laidotuvės Perlojos kapinėse.

Kviečiame dalyvauti.

Gegužės 17 d. (penktadienį) Kariuomenės ir visuomenės vienybės bei Partizanų pagarbimo dienos proga organizuojama šventė Ménaičiuose ir Balandiškyje. Bus steigiamas paramos fondas ryšininkų Sažūjų sodybai atstatyti. Ménaičiuose (klėtelėje) bus atidengti aštuoni 1949 m. vasario 16-osios LLKS tarybos Deklaracijos signatarų portretai. Vyks koncertas Balandiškyje.

Gegužės 18 d. (šeštadienį) kviečiame į žygį Žemaičių apygardos Alkos rinktinės partizanų takais. Žygio pradžia 9 val. Telšių r. Nevarėnų bažnyčioje. Vyksime į Sedos kapines, kuriose palaidoti 1948 m. žuvę partizanai. Aplankysime partizanų mūšių vietas Sedos girioje, Žiemalės miške, Juozo Vitkaus Kazimieraičio gyvenamajį namą Tirkšlių miestelyje, Milių kaimo miške, Viešnių kapines ir miestelio aikštę. Marsruto ilgis – 98 km. 16.30 val. žygio aptarimas Viešniuose.

Pasiteirauti Telšių apskrieties koordinatoriaus **Felikso Sukšterio** tel. **8 615 32149**.

Leonas Laurinskas

1926–2013

2013 metų gegužės 4 dieną, eidamas 88-uosius metus, mirė buvęs partizanas, Vyčio Kryžiaus ordino kavalierius dim. plk. Leonas Laurinskas.

Leonas Laurinskas gimė 1926 m. vasario 25 d. Tauragės apskritys Batakių valsčiaus Graužų kaime. 1945 m. įstojo į Antano Sugočio vadovaujamą partizanų būrių. Vėliau Liuto slapyvardžiu priklausė Kęstučio apygardos Lydžio rinktinei. Nuo 1947 m. buvo Batakių būrio vadas. 1948 m. per kautynes buvo sunkiai sužeistas. Ilgai gydėsi. 1953 m. MVD agentų apnuodytas preparatu „Neptūn-12“ ir suimtas. 1954 m. Karo tribunolo nuteistas dvidešimt penkeriems metams ypatingojo režimo lagerio ir penkeriems metams tremties. Kalėjo Mordovijoje. I Lietuvą grįžo 1968 m. Akyviai dalyvavo neginkluotame antisovietiniame pasipriešinime, platino pogrindžio spaudą, užmezgė ryšius ne tik su Lietuvos, bet ir su Rusijos disidentais. 1975 m. apkalintas šaltojo ginklo laikymu

ir vienerius metus kalintas Marijampolės, tada – Kapsuko kalėjime. Išėjęs į laisvę buvo sekamas KGB agentų, tačiau rezistencinės veiklos nenutraukė. Pasiraše ne vieną protesto pareiškimą dėl žmogaus teisių pažeidimo ir antisovietinio pasipriešinimo dalyvių persekojimo, taip pat ir garsuji 1979 m. kreipimasi į Atlanto Chartiją pasirašiusių šalių vyriausybes ir Jungtinių Tautų generalinį sekretorių, vėliau pavadintą „45 pabaltjiečių memorandum“. Dalyvavo Lietuvos laisvės lygos veikloje. 1991 metų sausį buvo tarp Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamomo Seimo gynėjų. 1991 metais suteiktas dimisijos pulkininko laipsnis. Dalyvavo kuriant Geležinio Vilkomotorizuotąją pėstininkų brigadą, dirbo Lietuvos Respublikos saugumo tarnybų vyr. inspektoriumi, 1994–1998 metais – Tauragės motorizuotosios pėstininkų brigados vado padėjėju kultūriam ir auklėjamajam darbui. 2000 metais dirbo Krašto apsaugos ministerijos Antrajame operatyvinių tarnybų departamento.

Skelbimai**Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienos renginiai**

Gegužės 18 d. (šeštadienį) Klaipėdoje vyks Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės šventė. Šiemet Kruizinių ir karo laivų terminale vyksiantis didžiausias metų kariuomenės ir visuomenės renginys bus kaip niekad jūrinis – šventės lankytogai galės patekti ir iš vidaus apžiūrėti net šešis Karinių jūrų pajėgų laivus, susipažinti su povandeninio išminavimo ypatumais, išmėginti savo jėgas tikrose jūrininkų rungtynėse.

Gegužės 19 d. (sekmadienį) Kėdainių r. Paberžėje bus pagerbtai kovotojai už Laisvę, vyks istorinių kovų inscenizacija.

12 val. šv. Mišios Paberžės Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčioje;

13 val. inscenizuotas 1863 metų sukilio epizodo atkūrimas: kunigo Antano Mackevičiaus manifestas, sukilielių palaiminimas ir išėjimas kovon, ginkluoto susidūrimo rekonstrukcija;

13.30 val. minėjimas Paberžės aikštėje. Pagerbsime Lietuvos partizanus, 1863 metų sukilio dalyvius ir visų laikų Laisvės kovotojus:

14.30 val. jungtinė Lietuvos kariuomenės meno kolektyvų ir Kėdainių krašto folkloro kolektyvų programa.

Veiks Lietuvos kariuomenės ginkluotės ir technikos ekspozicija, 1863 metų sukilio muziejaus ir karo istorijos klubų įkurta sukilielių stovykla.

Gegužės 19 d. 12 val. Partizanų pagerbimo ceremonija Lietuvos laisvės kovos sajūdžio memoriale Mėnaičiuose, Radviliškio rajone.

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

TremtinysLPKTS puslapis interne: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB „SEB“ bankas.

Redaktorė
Jolita Navickienė
Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė,
Rasa Duobaitė-Bumbulienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39,
LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)

323 204, faksas (8 37) 323 214.

Indeksas 0117.

El. paštas:

tremtinys@zebra.lt

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos**netekčių atspindžiai“ remia**

Spausdino spaustuvė UAB

„Rinkos aikštė“, Josvainių g. 41,

Kėdainiai

Offsetinė spauda 2 sp. lankai.

SPAUDOS,

RADIO IR

TELEVIZIJOS

RÉMIMO

FONDAS

Kaina 2 Lt

Tiražas 2720. Užs. Nr.

Pro memoria

Akyviai dalyvavo LPKTS Tauragės filialo veikloje.

Už pasiaukojimą ir ištvermę ginant Lietuvos Respublikos laisvę ir nepriklausomybę Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu Leonas Laurinskas 1998 m. apdovanotas 3-iojo laipsnio Vyčio Kryžiaus ordinu, 1992 m. – Sausio 13-osios atminimo medaliu, 2000 m. – Kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu, 2000 m. – Lietuvos neprilausomybės medaliu.

Palaidotas Tauragės kapinėse.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras

Užjaučiame

Mirus vyriui nuoširdžiai užjaučiame LR Seimo narę, TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos pirmininkę Vincę Vaidevutę Margevičienę.

TS-LKD PKTF valdyba ir taryba

Nuoširdžiai užjaučiame LR Seimo narę, TS-LKD PKTF pirmininkę Vincę Vaidevutę Margevičienę dėl vyrų mirties.

LPKTS valdyba

Dėl vyrų mirties nuoširdžiai užjaučiame buvusių tremtinę, LPKTS Kauno filialo narę, LR Seimo narę Vincę Vaidevutę Margevičienę.

LPKTS Kauno filialas

Mirus Stasiui Dambravai nuoširdžiai užjaučiame žmoną Stasę, vaikus, brolius Kęstutį ir Vytautą, artimuosius.

LPKTS Vilkaviškio filialas

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Stasys Dambrava
1927–2013

Gimė Utenoje, šeimoje augo keturi broliai ir sesuo. Tėvas Silvestras Dambrava buvo vargonininkas, Utenos policijos nuovados viršininkas. 1941 m. mirė Kraslago laigeriuose. Motina su keturiais vaikais (vyriausasis Vytautas Antanas Dambrava jau buvo studentas, liko neįstremtas) buvo ištremta į Altajaus kr. Troicko r. Neištėrusi suvaikais slapta grįžo į Uteną, bet 1948 m. vėl buvo suimta, o sūnūs Kestutis ir Stasys skirtingais etapais išsiusti atgal į trėmimo vietą. Tremtyje Stasys mokėsi Bijsko pedagoginiame institute, išgijo fizikos–matematikos specialybę, dirbo mokytoju Rebrychos rajono mokyklų direktoriu. Grįžę į Lietuvą dirbo Pilviškių, Vilkaviškio vidurinėje mokykloje. Giedojo Vilkaviškio katedros bažnytiniai chore, dainavo.

Boleslovas Štukėnas
1929–2013

Gimė Sodžiūnų k. Ignalinos r. ūkininkų šeimoje, auginusioje keturis vaikus. Tėvas dirbo seniūnu. 1941 m. šeima ištremta į Tomsko sr. Bogšenskor. Tėvą atskyrė nuo šeimos, išvežė į lagerį, ten jis mirė. Boleslovas tremtyje vedė to paties likimo draugę. I Lietuvą grįžo 1958 m., apsigyveno Dūkšte, užaugino dukterį ir sūnų, dirbo įvairiose įstaigose vairuotoju. Buvo aktyvus LPKTB narys.

Palaidotas Ignalinos r. Kaniūnų kapinaitėse. Nuoširdžiai užjaučiame giminės ir artimuosius.

LPKTS Dūkšto filialas

Kazimieras Šinkūnas
1940–2013

Gimė Utenos r. Sėlės k. ūkininkų šeimoje. Tėvas Jonas sovietinės okupacijos metais buvo Lietuvos partizanas, 1946 m. žuvo. 1949 m. Kazimieras kartu su mama ir jaunesniaja seserimi buvo ištremtas į Irkutsko sr. Alarsko r. Tremtyje buvo paimtas į sovietų kariuomenę. I Tėvynę grįžo tik 1964 m. Kaune baigė aukštajį mokslą, išgijo inžinieriaus automatininko profesiją, pradėjo dirbti, sukūrė šeimą, užaugino du vaikus. Palaidotas naujosiose Karmėlavos kapinėse.

Stanislovas Kulėša
1949–2013

Gimė Tauragės aps. Žiburių k. Tėvas Vincas Kulėša buvo Kęstučio apygardos partizanų būrio vadas, 1951 m. sušaudytas. Stanislovas su šeima, kurioje augo penki mažamečiai vaikai, 1952 m. ištremtas į Kazachstano–Karagandos sr. Osakarovo r. Grįžę į Lietuvą, čia buvo priimtas nemoriai. Vėliau išgijo aukštajį išsilavinimą. Paskutiniu metu dirbo UAB „Klaipėdos bendrabutis“ direktoriu. Buvo aktyvus Klaipėdos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos valdybos narys.

Palaidotas Klaipėdos Lébartų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

Klaipėdos PKT sąjunga

Gegužės 18 d. (šeštadienį) Šimkaičiuose paminėsime LLKS prezidiumo pirmininko Jono Žemaičio suėmimo 60-ąsias metines. **12 val. šv. Mišios** Šimkaičių Šv. Vyskupo Martyno bažnyčioje. **13 val.** iškilmingas minėjimas prie gen. J. Žemaičio vadavietės. **14 val.** bėgimo „Laisvės taku 2013“ startas. **15 val.** minėjimas tėsis Šimkaičių Jono Žemaičio pagrindinėje mokykloje. Koncertuos Jurbarko kultūros centro buvusių tremtinių choras, Šimkaičių Jono Žemaičio pagrindinės mokyklos moksleiviai.

Skelbimai

Gegužės 18 d. (šeštadienį) Ukmurgės r. Mūšios parke įvyks Didžiosios Kovos apygardos partizanų metinė šventė. **11 val. šv. Mišias** už žuvusius, nukankintus, mirusius ir gyvuosius Laisvės kovotojus aukos J E Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas. Po pamaldų – mons. Alfonso Svarinsko ižanginis žodis, sveikinimai, pranešimai. Vaišinsimės kareiviška koše ir arbata. Šventė vyks be alkoholinių gėrimų.

Kviečiame dalyvauti.

Gegužės 21 d. (antradienį) 13 val. LPKTS Šiaulių filialas kviečia buvusius tremtinius į Šiaulių m. savivaldybės salėje vyksiančią konferenciją „Pokario rezistencija ir XXI amžius“, skirtą 1948 m. trėmimų 65-osioms metinėms paminėti.

Gegužės 22 d. (trečiadienį) 9 val. Marijampolės Šv. Mykolo Arkangelo bazilikoje bus aukojamos šv. Mišios už 1948 m. Marijampolės apskrities – Gžiu, Šunskų, Sasnavos, Igliaukos, Pilviškių, Ažuolų Būdos, Kazlų Rūdos ir kitų miestelių tremtinius maklakoviečius, igarkiečius, grįžusius į Tėvynę ar Sibiro žemėje likusius Amžinojo poilsio.

Kviečiame dalyvauti.

1948 m. gegužės 22–23 d. trėmimo operacijos „Vesna“ 65-ujų metinių minėjimas Kaune

Gegužės 22 d. (trečiadienį) 10 val. šv. Mišios Kauno Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčioje; **11.30 val.** konferencija „Mus vagonaus skaičiavo“ Kauno igulos karininkų ramovėje; **13 val.** moksleivių meninė programa.

Gegužės 24 d. (penktadienį) 12 val. malonai kviečiame į Norilsko lagerių sukilimo 60-ujų metinių minėjimą ir norilskiečių suvažiavimą Parlamento galerijoje (Seimo I rūmai, Gedimino pr. 53, Vilnius).

Renginyje koncertuos ansamblis „Viltis“, vadovaujamas Gražinos Kuodienės.

Norintieji dalyvauti registruokite el.paštū **daston@lrs.lt** arba tel. **(8 5) 239 6561** arba **8 620 75 071**.

Gegužės 25 d. (šeštadienį) Varėnos r. Perlojoje įvyks Maturo – Bachatčašo (Chakasijos) tremtinių susitikimas. **11 val. šv. Mišios** Perlojos bažnyčioje, paskui pabendrausime valgykloje pas Rimą. Teirautis **Juozo Ciūnio** tel. **8 610 42 857**, **Antano Ciūnio** tel. **8 614 23 913**, el.paštū **ciunys1944@gmail.com**.

Malonai kviečiame dalyvauti.

Gegužės 25 d. (šeštadienį) Panevėžio r. Berčiūnuose rengiamas Krasnojarsko kr. Partizansko r. buvusių tremtinių susitikimas. **12 val. šv. Mišios** Berčiūnų bažnyčioje. Po jų – popietė „65 metai nuo tremtinių kelio pradžios“.

Teirautis Dalės tel. **8 682 52418**.

Malonai kviečiame dalyvauti.

Birželio 15 d. (šeštadienį) 11 val. Rumšiškių kultūros centre įvyks Lietuvos politinių kalinių bendrijos „Kolyma“ 25-asis suvažiavimas ir visuotinės narių susirinkimas. Darbotvarkė: šv. Mišios, metinė valdybos ataskaita, veiklos gairės, naujos valdybos rinkimai, filmas apie bendrijos veiklą, rezoliucijos, bendra dalyvių popietė. Dalyvių registracija nuo **10 val.** kultūros centro fojė.

Kviečiame dalyvauti visus Rusijos „Dalstroj“ sistemos lageriuose (Kolymoje, Čiukčijoje ir Jakutijoje) bei tremtyje buvusius žmones, taip pat jų šeimos narius, artimuosius, draugus. Iš Kauno į suvažiavimą bus galima nemokamai nuvažiuoti specialiu autobusu, kuris išvyks **10 val.** iš prekybos centro „Savas“ (Savanorių pr. 346) stovėjimo aikštėlės. Informacija tel. **(8 37) 316 347** (Algirdas) ir **8 676 62 983** (Tadas) bei interneto svetainėje www.kolyma.lt.

Atsiliepkite!

Nuotraukoje – 1955 m. Irkutsko farmacijos mokykloje studijavusios lietuvių.

Prašytume atsipliepti nuotraukoje atpažinusias save arba atpažinu siusius nufotografuotas merginą. Nuotrauką gavome iš Marytės Mūžaitės, ji sėdi pirmojoje eilėje antroji iš dešinės.

Rašykite Birutei Panumienei adresu: **Memo rialinis departamentas, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, Didžioji g. 17/1, Vilnius 01128.** Tel. **(8 5) 275 5324**. El. paštū **birute.panumiene@genocid.lt**.

Iš anksto dėkoju.

Televizijos programa

Gegužės 13–19 d.

LRT**Pirmadienis, gegužės 13 d.**

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 Pinigų karta (k.). 11.00 LRT Aktualijų studija. 12.00 Laba diena, Lietuva. 15.00 „Namelis prerijose“. Ser. 16.00 „Kobra 11“. Ser. 17.00 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Emdeno vyrai“. Ser. 19.40 Nacionalinė paieškų tarnyba. 20.25 Perlas. 20.30 Panorama. 21.15 Izvalgos. Pertr.- 22.00 Perlas. 22.15 „Apokalipse. Antrasis pasaulininkas“. Dok. 23.20 Vakaro žinios. 23.35 „Emdenovyras“ (k.). 0.35 „Senis“ (k.).

Antradienis, gegužės 14 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 Vieša paslaptis (k.). 10.40 Mokslo ekspresas (k.). 11.00 LRT Aktualijų studija. 12.00 Laba diena, Lietuva. 15.00 „Namelis prerijose“. Ser. 15.45 Klausimėlis. lt 16.00 „Kobra 11“. Ser. 17.00 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Emdenovyras“. Ser. 19.40 Nacionalinė paieškų tarnyba. 20.25 Perlas. 20.30 Panorama. 21.00 Emigrantai. 21.55 Perlas. 22.00 Eurovizijos dainų konkursu pirmas pusfinalis. 0.15 Vakaro žinios. 0.35 „Emdenovyras“ (k.).

Trečiadienis, gegužės 15 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 Emigrantai (k.). 11.00 LRT Aktualijų studija. 12.00 Laba diena, Lietuva. 15.00 „Namelis prerijose“. Ser. 15.45 Klaušimėlis. lt 16.00 „Kobra 11“. Ser. 17.00 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Emdenovyras“. Ser. 19.40 Nacionalinė paieškų tarnyba. 20.25 Perlas. 20.30 Panorama. 21.00 Emigrantai. 21.55 Perlas. 22.00 Eurovizijos dainų konkursu antras pusfinalis. 0.15 Vakaro žinios. 0.35 „Emdenovyras“ (k.).

Ketvirtadienis, gegužės 16 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 Keliai. Mašinos. Žmonės (k.). 10.30 Ugnies tramdytojai (k.). 11.00 LRT Aktualijų studija. 12.00 Laba diena, Lietuva. 15.00 „Namelis prerijose“. Ser. 16.00 „Kobra 11“. Ser. 17.00 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Emdenovyras“. Ser. 19.40 Stilius. Namai. 20.25 Perlas. 20.30 Panorama. 21.00 Tautos aikštė. 21.55 Perlas. 22.00 Eurovizijos dainų konkursu antras pusfinalis. 0.15 Vakaro žinios. 0.35 „Emdenovyras“ (k.).

Penktadienis, gegužės 17 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 Stilius. Gyvenimas (k.). 11.00 LRT Aktualijų studija. 12.00 Laba diena, Lietuva. 15.00 „Namelis prerijose“. Ser. 16.00 „Kobra 11“. Ser. 17.00 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.30 „Frosto prisilietimas“. Ser. 20.25 Perlas. 20.30 Panorama. 21.15 LRT ekonomikos forumas. Pertr.- 22.00 Perlas. 23.20 Vakaro žinios. 23.35 „Emdenovyras“ (k.).

Šeštadienis, gegužės 18 d.

6.00 Šventadienio mintys (k.). 6.30 Stilius. Namai (k.). 7.15 Nacionalinė paieškų tarnyba (k.). 8.30 Gimtoji žemė. 9.00 Animacija. 10.00 Ryto suktinis su Z. Kelmickaitė. 11.00 Durys. atsidaro. 11.30 Svečių ekspresas. 12.00 Ugnies tramdytojai. 12.30 „Mirties piramidės“. Dok.f. 2005. JAV. 13.30 Pasaulio panorama. 14.00 Juokis 2010. 16.00 Žinios. 16.10 Sveikinimų koncertas. 18.30 „Frosto prisilietimas“. Ser. 20.25 Perlas. 20.30 Panorama. 21.00 Valanda iki Eurovizijos. 22.00 Eurovizijos dainų konkursu finalas. 1.00 Stilius. Namai (k.).

Sekmadienis, gegužės 19 d.

6.00 Emigrantai (k.). 7.00 Ryto suktinis su Z. Kelmickaitė (k.). 8.00 Giriu horizontali. 8.30 Kaimo akademija. 9.00 Animacija. 10.00 Gustavo enciklopedija. 10.30 „Brolių Grinių pasakos. Narsus siuvėjas“. Ser. 11.45 Cirklo festivalis Circo Massimo. 12.30 „Didžiosios migracijos. Gimė judėti“. Dok. 13.30 Futbolas. 15.35 Šventadienio mintys. 16.00 Žinios. 16.10 Popietė su A. Čekuoliu. 16.45 Lietuva jūrinė valstybė. 17.15 Keliai. Mašinos. Žmonės. 17.45 Mokslo ekspresas. 18.00 MES 2013. 18.30 Stilius. Gyvenimas. 19.30 Bėdų turgus. 20.30 Panorama. 20.45 Europos balsas. 20.50 Savaitė. 21.15 „Imam Vudstoka“. Muzikinė komedija. 2009. JAV. 23.30 Eurovizijos dainų konkursu finalas (k.).

LRT kultūra**Pirmadienis**

8.00 Gustavo enciklopedija. 8.30 Keliaukim! 9.00 Labas rytas, Lietuva (k.). 11.30 Kino apdovanojimų ceremonija „Sidakabinės gervės“ (k.). 14.25 Pagauk kampą (k.). 14.45 Kai aš mažas buvau (k.). 15.30 Laba diena, Lietuva (k.). 17.40 Žinios (k.). 18.00 Trembita. 18.15 Septynios Kauno dienos. 18.45 Mūsų miesteliai. Vištytis. 1d. 19.35 „Užrašai apie Šerloką Holmsą“. Ser. 21.20 MES 2013. 21.45 Kultūra. 22.00 „Romelis“. Biogr. drama. 2012. Vokietija, Prancūzija, Austrija. 0.00 Panorama (k.). 0.45 Dar širdyje ne sutema. 1.20 Muzikos pasaulio žvaigždės. 26. Solistas Raimundas Katilius (smuikas).

Antradienis

8.00 Tele bim-bam. 8.30 Septynios Kauno dienos. 9.00 Labas rytas, Lietuva (k.). 11.30 Muzika gyvai (k.). 13.15 „Gyvenimas pagal uošvius“. Ser. 14.10 Mūsų miesteliai. Vištytis (k.). 15.00 „Diasporos. Lietuvos tutoriai“ (k.). 15.30 Laba diena, Lietuva (k.). 17.40 Žinios (k.). 18.00 Vilniaus albumas. 18.15 Gimtoji žemė. 18.45 Lietuvių literatūros lobynas. XX amžius. 20.15 „Šnipai“. Ser. 21.10 „Pamoka už Atlanto“. 2012. Dok.f. 22.00 „Apie teisę“. Dok. 22.20 Kasdienybės aitvarai. Lietuvos pirtis. 23.00 „Išsiskyrė!“ Dok. 0.00 Panorama (k.). 0.30 „Gyvenimas ringe“. 1962. Dok.f. 0.50 Mokslo ekspresas. 1.05 Muzikos pasaulio žvaigždės.

Trečiadienis

8.00 Animacija. 8.30 Gimtoji žemė. 9.00 Labas rytas, Lietuva (k.). 11.30 „Išsiskyrė!“ (k.). 12.30 Muzikos pasaulio žvaigždės (k.). 13.00 „Apie teisę“ (k.). 13.15 „Šnipai“ (k.). 14.10 Kasdienybės aitvarai. Lietuvos pirtis (k.). 15.00 MES 2013. 15.30 Laba diena, Lietuva (k.). 17.40 Žinios (k.). 18.00 Rusų gatvė. 18.15 Giriu horizontalai. 18.45 Emigrantai. 19.30 Liudvikas van Bethovenas. Koncertas fortepijonui ir orkestrui. 20.15 Durys atsidaro. 20.45 Pagauk kampą. 21.10 „Giminės ir...“ Ser. 22.00 „Gyvenimas ringe“ (k.). 22.25 Elio kinas: „Geresnis gyvenimas“. Drama. 2011. JAV. 0.00 Panorama (k.). 0.45 Lietuvių literatūros lobynas. XX amžius (k.).

Ketvirtadienis

8.00 Gustavo enciklopedija. 8.30 Giriu horizontalai. 9.00 Labas rytas, Lietuva (k.). 11.30 „Giminės ir...“ (k.). 12.25 Dar širdyje ne sutema (k.). 13.00 Mokslo ekspresas. 13.15 „Gyvenimas pagal uošvius“. Ser. 14.10 Laiko ženklai. S. Čiurlionienė-Kymantaitė. 15.00 Septynios Kauno dienos. 15.30 Laba diena, Lietuva (k.). 17.40 Žinios (k.). 18.00 Menora. 18.15 Kaimo akademija. 18.45 Asistentas vienai dienai. 19.30 Legendos. 20.15 „Šnipai“. Ser. 21.10 Kūrybos metas. Tarp juoko ir ašarų. Kompozitorius Faustas Latėnas. 21.45 Lietuvių kinas trumpai: „Nerutina“. 22.00 „Jaunoji karta“ (k.). 22.20 Amžių šešeliuose. Istorinė dailė, kultūra. 23.00 Lietuvių dokumentikos meistrai. Jadviga Janulevičiūtė. 0.00 Panorama (k.). 0.30 Penki vakarai. Pokalbis su Petru Auštravičiumi. 1.20 Pagauk kampą (k.). 1.45 Muzikos pasaulio žvaigždės. Choras Jauna muzika.

Pentkadienis

8.00 Animacija. 8.30 Kaimo akademija. 9.00 Labas rytas, Lietuva (k.). 11.30 Legendos (k.). 12.15 Amžių šešeliuose. Istorinė dailė, kultūra (k.). 13.00 „Jaunoji karta“ (k.). 13.15 „Šnipai“ (k.). 14.10 Asistentas vienai dienai (k.). 15.00 Durys atsidaro. 15.30 Laba diena, Lietuva (k.). 17.40 Žinios (k.). 18.00 Vilniaus sėsiuvinis. 18.15 Keliaukim! 18.45 Vakaro autografas. Margionių kaimo teatro režisierius Juzas Gaidys. 19.30 Vilniaus festivalis 1998: Dž. Verdis. „Trubadūras“. 21.50 Kai aš mažas buvau.